

Minister Infrastruktury Andrzej Adamczyk

Minister Klimatu i Środowiska Michał Kurtyka

Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej Tadeusz Kościński

Generalny Dyrektor GDDKiA Tomasz Żuchowski

Dyrektor GDDKiA w Olsztynie Mirosław Nicewicz

Dyrektor GDDKiA w Białymstoku Wojciech Borzuchowski

18.02.2021

PETYCJA

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 Ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r. (-Dz.U.2014.1195) działając w interesie własnym oraz publicznym składamy poniższą petycję z żądaniem podjęcia następujących działań:

- wstrzymania przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad [dalej: GDDKiA] dalszych prac i działań nad planowaną drogą ekspresową S16 na odcinku: Mrągowo - Orzysz - Ełk – Knyszyn - Białystok do czasu wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla całego odcinka,
- wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planowanej drogi ekspresowej S16 na odcinku Mrągowo – Orzysz – Ełk – Knyszyn - Białystok w oparciu o aktualne badania natężenia ruchu i uwzględniające prognozowany ruch generowany z istniejących, realizowanych i planowanych dróg ekspresowych i autostrad ze wszystkich kierunków, w tym w szczególności prognozowany ruch z Via Baltica, Via Carpatia i S5 (przez S7 i S51),
- wykonania pełnej analizy proponowanego przez stronę społeczną wariantu omijającego od południa Krainę Wielkich Jezior Mazurskich oraz Dolinę Biebrzy w korytarzu Olsztyn – Szczytno – Łomża – Zambrów - Bielsk Podlaski oraz porównanie tego wariantu pod względem funkcjonalnym, technicznym, przyrodniczym, społecznym i nakładów inwestycyjnych z obecnie projektowaną i realizowaną drogą S16 Olsztyn – Mrągowo - Orzysz – Ełk – Knyszyn – Białystok,
- przygotowania przez instytucje odpowiedzialne za politykę transportową zarówno na szczeblu lokalnym, regionalnym jak i krajowym, alternatywnego projektu w stosunku do obecnie realizowanego przez GDDKiA - uwzględniającego zgłaszane przez samorządy oraz stronę społeczną rozwiązania alternatywne, który wyeliminuje ciężarowy ruch tranzytowy z Krainy Wielkich Jezior Mazurskich i Doliny Biebrzy, w konsultacjach z lokalną społecznością, samorządami oraz organizacjami i służbami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody i krajobrazu,

- modernizacji i remontu, w konsultacjach z lokalną społecznością i samorządami, obecnie istniejących sieci drogowych w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich i Dolinie Biebrzy, które nie pozwolą zostać tym regionom wykluczonym komunikacyjnie, ale jednocześnie nie zniszczą ich zasobów przyrodniczych i by były bezpieczniejsze i wygodniejsze zarówno dla mieszkańców jak i turystów.

UZASADNIENIE

Projektowana przez GDDKiA droga ekspresowa S16 ma stać się jednym z kluczowych elementów docelowego układu sieci autostrad i dróg ekspresowych, gdzie jej przebieg został określony jako: Olsztyn S51 – Ełk S61 (Via Baltica) – Knyszyn S19 (Via Carpatia). Na zachodzie będzie się łączyć poprzez S51, z S7 i dalej poprzez planowaną S5 z A1, A2, planowaną S10 i A6. Na wschodzie będzie się łączyć z S61/Via Baltica i S19/Via Carpatia.

Ma to być najkrótsza trasa tranzytowa do Państw Bałtyckich (przez Budzisko, Ogrodniki) i Białorusi (przez Kuźnicę, Bobrowniki) ze wszystkich kierunków (z zachodu np. Berlina lub Poznania omijająca Warszawę, czyli trasę A2-S8-S61, ze wschodu np. z Ukrainy przez Hrebenne lub Korczową, z północy np. Gdańska i z południa np. z Rzeszowa albo Słowacji przez Barwinek lub Zwardoń). Tak planowana S16 połączona z ważnymi międzynarodowymi trasami transportowymi (w szczególności z zachodu jak i południa) ma stać się jednym z głównych korytarzy tranzytowych na wschód. Biorąc pod uwagę międzynarodowe znaczenie tych tras np. Via Baltica, Via Carpatia czy A2, planowana S16 na odcinku Mrągowo – Orzysz – Ełk – Knyszyn - Białystok będzie poddana presji intensywnego międzynarodowego ciężkiego ruchu tranzytowego.

S16 ma przeciąć dwa unikalne krajobrazy oraz niezwykle istotne dla bioróżnorodności Polski i Europy ekosystemy: Krainę Wielkich Jezior Mazurskich (odcinek Mrągowo – Orzysz – Ełk/Via Baltica) oraz Dolinę Biebrzy (odcinek Knyszyn - Ełk, który ma połączyć Via Carpatię z Via Balticą).

Rekomendowany obecnie przez GDDKiA Olsztyn wariant „B” drogi ekspresowej S16 na terenie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich (odcinek: Mrągowo – Orzysz – Ełk):

a) przecina:

(i) obszary Natura 2000: PLB280008 Puszcę Piską, PLB280001 Bagna Nietlickie, PLH280055 Mazurską Ostoję Żółwia Baranowo, PLH280054 Mazurskie Bagna, PLH280034 Jezioro Woszczelskie, PLH 280014 Ostoję Poligon Orzysz;

(ii) Mazurski Park Krajobrazowy i Otulinę Mazurskiego Parku Krajobrazowego;

(iii) obszary chronionego krajobrazu: Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Zachód i Wschód), Jeziora Legińsko-Mrågowskie, Krainę Wielkich Jezior Mazurskich, Jeziora Orzyskie, Pojezierze Ełckie;

b) znajduje się niedaleko albo w bezpośredniej bliskości:

(i) rezerwatów przyrody: Ostoi Bobrów Bartosze, Jeziora koło Drozdowa, Jeziora Łuknajno, Jezior Mazurskich, Bagien Nietlickich;

(ii) obszarów Natura 2000: Jeziora Łuknajno PLB280003, Ostoi Piskiej PLH280048, Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056.

Analizowane przez GDDKiA Białystok przebiegi drogi ekspresowej S16 na terenie Doliny Biebrzy (odcinek Ełk – Knyszyn) w zależności od wariantu będą:

a) przecinać:

(i) obszary Natura 2000: PLB200006 Ostoja Biebrzańska, PLH200008 Dolina Biebrzy, PLB 200003 Puszcza Knyszyńska, PLH200006 Ostoja Knyszyńska, PLB 200002 Puszcza Augustowska i PLH200005 Ostoja Augustowska,

(ii) Biebrzański Park Narodowy;

b) znajdować się niedaleko albo w bezpośredniej bliskości:

- (i) obszarów Natura 2000: PLH2000024 Ostoja Narwiańska; PLB200001 Bagienna Dolina Narwi
- (ii) Narwiańskiego Parku Narodowego.

Ze względu na bardzo zróżnicowany wysokościowo polodowcowy krajobraz Krainy Wielkich Jezior – z licznymi wzgórzami morenowym, jeziorami, terenami podmokłymi oraz rozległe tereny bagienne w Dolinie Biebrzy, niezbędne będzie wykonanie olbrzymich prac ziemnych oraz budowy wielu skomplikowanych obiektów inżynierskich. Oznacza to duże koszty budowy oraz przekształcenie terenu w szerokim pasie wzdłuż planowanej drogi, a także nieodwracalną dewastację cennych przyrodniczo terenów wynikającą z przyszłej jej eksploatacji. Droga ekspresowa na tym obszarze będzie negatywnie oddziaływała na liczne chronione gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska.

Walorem Krainy Wielkich Jezior Mazurskich i Doliny Biebrzy są nie tylko wymienione wyżej chronione prawem obszary, ale również niezliczone niechronione formy przyrody jakimi są naturalne ekosystemy leśne, jeziorne, bagienne i rozlewiska oraz harmonijnie wpisany krajobraz kulturowy. Elementy te są podstawą dynamicznego rozwoju na tych obszarach jednej z ważniejszych gałęzi lokalnej działalności gospodarczej jaką jest turystyka. Wartość środowiska przyrodniczego i krajobrazu mają decydujący wpływ na rozwój i jakość tego typu działalności.

W obecnym kształcie planowana droga ekspresowa S16 na odcinku Mrągowo – Orzysz – Ełk – Knyszyn - Białystok nie jest „drogą dla Mazur i Biebrzy”, ale przez Mazury i przez Biebrzę. To międzynarodowy korytarz tranzytowy przecinający Krainę Wielkich Jezior Mazurskich i Dolinę Biebrzy, nie gwarantujący rozwoju tych regionów, a stanowiący zagrożenie dla ich krajobrazu, przyrody oraz zasobów wodnych. Dlatego niektóre samorządy, znacząca część lokalnej społeczności oraz organizacje pozarządowe stanowczo nie zgadzają z planowanym przebiegiem S16 na tych obszarach.

Apel o wstrzymanie prac nad planowaną S16 na odcinku Ełk – Knyszyn i przeprowadzenie wielowariantowej analizy wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko na dzień 29 stycznia 2021 podpisało prawie 40 tys. osób <http://viacarpattia.info.pl/petycja/>. Petycję o wstrzymanie prac nad planowaną S16 na odcinku Mrągowo – Orzysz – Ełk i przygotowanie alternatywnego projektu na dzień 29 stycznia 2021 poparło 36 951 osób <https://www.ratujmymazury.pl/#petycja> (w tym 5 218 w wersji papierowej). Jednak te głosy sprzeciwu nie zostały uwzględnione w analizie wielokryterialnej przeprowadzonej przez GDDKiA Olsztyn podczas podejmowania decyzji o rekomendacji wariantu „B” do dalszych prac.

To wszystko nakazuje konieczność rewizji założeń dotyczących zasadności budowy drogi ekspresowej S16, przez środek Krainy Wielkich Jezior Mazurskich i Dolinę Biebrzy, zwłaszcza uwzględniając obecnie realizowane lub planowane inwestycje drogowe, kolejowe i lotniska (np. budowa dużej obwodnicy Warszawy S/A 50 czy Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą drogową i kolejową), które w momencie planowania drogi S16 nie były brane pod uwagę.

Kraina Wielkich Jezior Mazurskich i Dolina Biebrzy są unikalnymi krajobrazami stanowiącymi dziedzictwo przyrodnicze Polski i Europy, dlatego powinna być opracowana właściwa dla tego obszaru polityka transportowa, która nie pozwoli zostać tym regionom wykluczonym komunikacyjnie, ale jednocześnie nie zniszczy ich walorów. Jak pokazała historia, dobre praktyki w postaci wykonania oceny strategicznej dla Via Baltica przyniosły pozytywne efekty.

W związku z powyższym konieczne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko korytarza transportowego Mrągowo – Orzysz – Ełk – Knyszyn - Białystok uwzględniającej porównawczą analizę alternatywnych przebiegów (korytarzy) drogi - zgłaszanych przez stronę społeczną i samorządową w tym, w korytarzu Bielsk Podlaski – Zambrów - Łomża - Szczytno – Olsztyn, który omija od południa Krainę Wielkich Jezior oraz Dolinę Biebrzy, wprowadza drogę wysokiej klasy w najbardziej zaniedbane obszary Warmii i Mazur, Mazowsza i Podlasia posiadające wielki potencjał dla rozwoju oraz zapewnia obsługę komunikacyjną portu lotniczego w Szymanach.

<p>Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur Sadyba</p> <p><i>Stowarzyszenie na rzecz ochrony krajobrazu kulturowego Mazur SADYBA</i></p>	<p>Inicjatywa Społeczna „Ratujmy Mazury”</p> <p>RATUJMY MAZURY</p>
<p>Fundacja Dla Biebrzy</p> <p>FUNDACJA DLA BIEBRZY</p>	<p>Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot</p>
<p>Greenpeace Polska</p> <p>GREENPEACE</p>	<p>Fundacja Greenmind</p> <p>greenmind</p>
<p>Fundacja Psułaty</p> <p>PSUBRATY</p>	<p>Fundacja Dzika Polska</p> <p>Fundacja DZIKA POLSKA</p>
<p>Klub Przyrodników</p> 	<p>Towarzystwo Przyjaciół Słońca "Unitis Viribus"</p> <p>UNITIS VIRIBUS TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SŁOŃSKA</p>
<p>Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze</p> <p>Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze</p>	<p>Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków</p> <p>TOP</p>
<p>Centrum Ochrony Mokradeł</p> <p>Chrońmy Mokrada</p>	<p>Fundacja WWF Polska</p> <p>WWF</p>

Do wiadomości:

1. Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego
2. Marszałek Województwa Podlaskiego
3. Wojewoda Warmińsko – Mazurski
4. Wojewoda Podlaski
5. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
6. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
7. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku
8. Starosta Ełcki
9. Wójt Gminy Ełk
10. Prezydent Ełku
11. Burmistrz Mikołajek
12. Starosta Mrągowski
13. Wójt Gminy Mrągowo
14. Burmistrz Mrągowo
15. Burmistrz Orzysz
16. Burmistrz Rynu
17. Starosta Piski
18. Starosta Szczycieński
19. Starosta Nidzicki
20. Starosta Działdowski
21. Starosta Giżycki
22. Burmistrz Pasymia
23. Rada Powiatu w Kętrzynie
24. Starosta Wysokomazowiecki
25. Prezydent Miasta Łomża
26. Burmistrz Zambrowa
27. Biebrzański Park Narodowy
28. Starosta Moniecki
29. Burmistrz Goniądz
30. Burmistrz Suchowoli
31. Wójt Gminy Sztabin
32. Burmistrz Grajewa
33. Burmistrz Augustowa
34. Burmistrz Knyszyna
35. Prezydent Białegostoku
36. Wójt Gminy Korycin